

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. Super illud (Id verò ut deinceps, &c.) Vbi, revocantur privilegia Religiosorum.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

debemus. Scio Navarr. & Bonac, apud Castrop. loc. cit. negare Ecclesiasticos saltem sub mortali taxis Principum facultatem subdi, unde idem puto dicturos in casu nostro de stipendio Missæ, sed illis ego propter rationem à nobis modo dictam assentiri non possum.

An Capellanus teneatur pecuniâ expendere ad ornatum Altaris.

100. Dubitabis decimo octavo. An Capellanus obligetur tum ad Missas celebrandas, tum ad conquirenda Altaris ornamenta?

Respondeo, si sufficiant redditus tum ad designatas Missas, tum ad necessaria Altaris, teneri ad utrumque. Ad ipsum enim pertinet totum onus Capellanix, sicuti onus Beneficij ad Beneficiatum: qui enim sentit commodum, & incommodum sentire debet. At si non sufficiant, distinguendum est. Si Capellania est pinguis, ita ut per antecedentes annos supra justum stipendium Missæ aliquid habuerit Capellanus, licet nunc hoc superfluum cessaverit, potest teneri. Ratio est, quia de toto Beneficio, seu redditu presumendum est provideri debere (quando aliunde provium non est) tum Altari, tum justo Missæ stipendio, computato anno faciendo cum sterili. Si vero Capellania non est, nisi ad justum Missæ stipendium, censetur non teneri, quia secus tuis stipendiis militares, quare tunc qua ratione possit quid retineri de stipendio dicam infra §. 5. n. 7.

Justum autem stipendium computare potes in tui favoris illud: quod forte in tua Civitate est medium, sed justum, si Episcopus illud legitime id est indivisibiliter non taxaverit, tunc enim juxta hoc, & non juxta tantum tuas taxationes taxare debes. Dixi (in tui favoris) nam nisi Fundator contrarium expresserit, præsumitur noluisse suum Capellanum stipendio infirmo, licet justo, aggravare voluisse. An hæc præsumptio possit extendi ad concedendum tibi stipendium summum, aliis judicantur relinquo.

101. Docet Fraxinel. de oblig. Sacra. tit. 4. concl. 5. §. 5. Capellanum non teneri facere restitutionem Missarum si forte pecuniâ expendit ad ornandum quomodoque Altare. Sed est distinguendum. Si enim sunt ornamenta, necessaria (& quidem necessaria judico, quæ cum decoto Altari conveniunt, ut sunt aliqua congrua paramenta Mappæ, &c.) Fraxinello assentior, secus, si sunt ad ostentationem, his enim cum jactura suarum Missarum fundatorem non consensisse putandum est. Illud item eidem docto auctori post factum, sed non ante, concedo. Nam si bona fide id jam fecisse nunc inveniantur Capellanus, non esse obligandum ad Missas de suo supplendas puto, quia ea ornamenta jam denique in Altari, atque adeo Dei cultum cesserunt, nec mihi persuadere volo in tali bona fide Fundatorem voluisse suum Capellanum urgere, imò non urgeret Capellanum in tali casu, sed ipsum Altare, cui attributa sunt ornamenta, nec in his factus est ditior Capellanus, sed Altare.

An compensare stipendium Missæ sibi non solummodo aliquis possit.

102. Dubitabis decimonono in hunc modum. Hæres, vel quilibet cutavit, ut Sacerdos, pecunia credita, eorum Missas celebraret, quibus celebratis, stipendium ei Hæres non solvit. Post multum tempus idem obligatus præteriti debiti affect centum Julios eidem Sacerdoti, ut eorum Missas celebraret, licetne huic Sacerdoti eos recipere, & quia non habet aliam viam recuperandi stipendium celebratarum Missarum, sibi id compensare, non celebrando Missas nunc postulas?

Respondeo: Posse. Colligitur ex Peyrino tom. 3. cap. 1. n. 17. quatenus docet si Monasterium fecit expensas, ad recuperandum stipendium pro Missis jam celebratis, nec eas recuperare alio modo à Petro, qui illas Mis-

sas petiit, valeat, nisi retinendo partem elemosynæ, quam forte idem Petrus pro aliis Missis celebrandis offerat, posse diminueret has alias Missas, & sibi iuste expensas factas compensare. Ratio esse posset, quia propter justam compensationem potest sibi refarcire damnum, si Sacerdos in casu nostro, si Monasterium in casu Peyrini. Sibi ergo imputet ille, qui stipendium celebratarum non solvit, si postulas nunc Missas non habet.

103. Certè in hac doctrina illud difficile mihi est, nam fac Missas celebrandas esse pro anima purgante, vel pro impetranda sanitate alicuius, non erit æquum, ut hi patiantur damnum in re tam gravi ob delictum debitoris. Alius, etiam si anima, & infirmus ad eundem debitorem pertineant. In illo igitur solum casu prædictam recompensationem admitterem, quo constaret totum damnum esse solius debitoris, & nullo modo tertij.

§. I V. Super. illud §. 1. num. 9. Id verò ut deinceps, &c.

Ubi revocantur Privilegia Religiosorum.

1. Quoniam circa minuendum numerum Missarum concessa fuerunt à Summo Pontifice nonnulla Privilegia, ea hic universa in futurum revocantur.

Et quia per illud (in futurum) denotari videbatur non revocari dicta Privilegia, quoad onera suscepta de præterito: ideo dubitatum fuit. An illud (in futurum suscipiendis) intelligeretur de suscipiendis post privilegium? Respondit Sacra Congregatio esse intelligendum, ut vidimus §. 1. n. 3.

Ex qua responsione declaratur, ut notat ex Bordonò, Lezzana tom. 3. V. Missa, num. 15. hanc revocationem Privilegiorum esse etiam quoad onera suscepta ante Decretum, si suscepta fuerint post privilegium, non verò esse revocata, si talia onera fuerint suscepta ante Privilegiorum concessionem.

Quanam Privilegia hic revocentur.

4. Circa quæ dubitabis primo, quanam sint ejusmodi Privilegia? Respondeo, esse fere sequentia.

Primum est Julij II. & Leonis X. Nam Julius II. apud Confectum in Bulla 7. Julij I. concessit Generali Minimorum Sancti Francisci de Paula, ut in Visitatione, vel alias ubi forte contingeret Fratres multarum Missarum obligationibus prægravati, quibus satisfacere non valerent, dispensare posset, ut unam Missam cum novem collectis, hoc est, cum novem Orationibus, celebrando, satisfacerent pro novem obligationibus, petinde ut si novem Missas celebrarent, & cum septem Collectis pro septem, & sic infra descendendo, &c. & interim, qui eas Missas fundaverant, participes essent omnium bonorum talis Religionis.

3. Hæc concessio, quia facta fuit nuncupatim Francisco Binect tunc Generali, ideo Successor obtinuit à Leone X. apud eundem Confect. in Bulla 8. Leonis X. idem Privilegium universaliter his verbis. Cum autem Fratribus pro illorum sustentatione, aut alias, devotionis causa, duo baiocchi, seu septem quatrini moneta Julia, pro celebratione unius Missæ, per Christi fideles communiter dari consueverit, &c. Et infra: Nos omnibus Fratribus domorum dicti Ordinis in partibus Alemannia, & Boemia pro tempore existentium, ut de cætero, perpetuis temporibus, in celebratione unius Missæ novem, vel septem commemorationes, ad eorum devotionem, pro tempore recitata, pro septem, vel novem specialibus & integralibus Missis, etiam si illa specialiter de Requiem forent celebranda, vel de quibuscunque Sanctis, vel alia quomodocumque etiam si pro illis recitandis elemosynam receperint, seu in posterum reciperent plenè satisfacere valeant, concedimus.

2. Hoc Privilegium, licet sit concessum particularibus illis Fratribus Alemannia, & Boemia, tamen concessum intelligitur, & aliis. Ratio est, quia (ut notat

Rodrig

Rodriguez tom. 1. reg. 55. art. 18. Vide supra lib. 1. c. 6. §. 4. n. 11. ex Delugo) adest Privilegium Pontificis, quo Privilegia concessa uni domui Mendicantium, intelliguntur concessa toti Religioni, saltem in simili causa, atque adeo omnibus participantibus in Privilegiis, id quod iterum me dixisse meminisse lib. 1. cap. 6. §. 4. n. 11.

es. Secundum Privilegium apud Confect. Bulla 7. Leonis X. & meminit Rodriq. tom. 1. quest. reg. 43. art. 17. est ejusdem Leonis X. concessum Minoribus, quod sic habet. Cum sicut accepimus, contingat sapius, ut Fideles ipsi plures Missas per eisdem Fratres celebrandas, largiantur eis aliqua elemosyna, committant, & in aliquibus regionibus elemosynam celebrationis unius Missæ certa pecunia quantitas valde parva, & tenuis dari consuevit, ad quod vos ad elemosynam, quæ singulariter à pluribus largitur, tot Missas, quot sunt largientes pro singulis celebrare non valeatis. Et infra: Nos vobis, ac pro tempore existentibus Fratribus, quod celebrando unam Missam duxat, si elemosyna æquivalens unius Iulij non largitur, etiam si duas, tres, aut quatuor, vel plures Missas celebraturi, occasione diversarum, vel plurium elemosynarum huiusmodi, essetis, & in dicta celebranda Missa pro omnibus, qui dictis Missis in elemosynam usque ad summum huiusmodi contribuerint, vel contribuant in futurum, commemorationem in genere faciendo, in hac conscientiarum vestrarum puritati satisfactum fore, & esse indulgemus.

6. Tertium Privilegium apud Rodr. in Bullar. in Bullis Sixti. IV. Bull. 44. est concessum Monasterio S. Benedicti Vallisoletani per Nicol. Francum Nuncium Sixti I. V. in hanc formam. Reverendiss. Pater Supplicatur Paternitati vestre Reverendissima, ut Fratres quascunque elemosynas, vel quacunque legata pro perpetuis Cappellais, vel alijs liberè, & licitè possint recipere, & retinere sine prædicto onere, &c. Fiat ut petitur Nicolaus Francus Legatus.

7. Quartum Privilegium, apud Portell. V. Missa. n. 2. est Martini V. concessum Patribus D. Hieronymi in Hispania, quod per extensum conscriptum ego nondum videre potui: in quo conceditur, quod illi non teneantur dicere, pro qualibet Capellania, ultra quatuor Missas in qualibet hebdomada, etiam scaturum Fundatores, & Institutores defuncti ordinaverint quotidie Missam celebrari: & quod idem Papa dixit, hanc esse amplam satisfactionem per has quatuor Missas. Addit Portella ibid. hæc verba: Ego quoad concessionem hanc non dubito quin fuerit facta, sed non consulo quod fiat, imo quod non publicetur secularibus ob periculum pusillorum.

Hæc Privilegia, & si quæ alia fortasse fuissent, revocavit in hoc Decreto Sacra Congregatio.

An prædicta Privilegia legitime concesserit Summus Pontifex.

8. At vero, quam ratione Pontifex hæc Privilegia concedere tunc potuit, in præjudicium eorum, qui elemosynas obtulerunt? Profectò Pontifex Dominus non est bonorum Fidelium, ut possit de iis suo arbitratu disponere, & Religiosis applicare.

Nihilominus, si rectè attendas ad prædicta Privilegia; nihil incongruum concessum à Sancta Sede fuisse reperies: id quod non ut antiquiores aliqui apud Rodriq. tom. 1. q. reg. 43. art. 7. §. Tertia conclusio, & Peyrinum tom. 1. in consil. decim. Leonis X. num. 1. defendunt, & qui dem frigide, sed nova, facilioreque via, discutendo per singula, sic explico.

9. Primum Privilegium Leonis X. relatum n. 3. (quod idem est cum relato num. 4.) concedit, ut quandoquidem duos bajocchos dari pro stipendio unius Missæ, ibi consuetum erat, concedit inquam, ut per unam Missam sub novem commemorationibus celebratam satisficeret pro novem, & per septem, pro septem, &c. iam, ini rationem, ad quantam summam ascendant ea pecunia novies repetita. Certe bajocchi duo novies replicati sunt bajocchi decem, & octo, hoc est, duo Iulij Romani minus duobus bajocchis. Decevit ergo, seu potius de-

claravit Pontifex illud stipendium duorum bajocchorum fuisse irrationabile, taxavitque pro singulis Missis regionibus assignandos esse decem & octo bajocchos, quando certè ibi, & in ea ætate, quando erat in cerdotum penuria, non erat durum stipendium, doquidem nunc in tanta Sacerdotum multitudine, supra c. 1. §. 1. n. 2. diximus, solet esse diebus festis, Julius, seu argenteus, hoc est, bajocchi decem, diebus festis, duplicati, hoc est, bajocchi viginti, & expensas vini, ceræ, paramentorum Minutissimi, quæ modo infra dicendo §. 5. n. 7. cap. pendium, censi absolute possunt.

10. Quid autem ex facto computato consequente illud, quod stipendio sic justè à Pontifice mererentur deinceps Patres illi una Missa satisfecissent novem exiguis stipendiis, quæ unita ascederent, prout supra §. 3. num. 50. à nobis ex probabilis sententia resolutum est. Nihil igitur Pontifex à Fidelium disposuit, sed declaravit justum stipendium unius Missæ, ibi, esse duos Iulios minus duobus bajocchis.

11. Secundum Privilegium relatum num. 5. ut pro multis offerentibus exiguum elemosynarum pertingeret usque ad Iulium, una Missa applicaretur. Vides etiam hic nihil aliud fecisse Pontificem, nisi declarasse justum stipendium Missæ manualis esse Iulium.

Non est igitur audiendus Collector Privilegiorum Mendicantium in comp. Mendic. Missæ §. 4. Rodriq. tom. 1. q. reg. 43. art. 17. qui non valens alio modo explicare, asseruit, hanc concessionem fuisse tititiam, nulliusque valoris, prout multi viri facillime logi, & Jurisperiti responderunt: Non est, inquam, audiendus, sicut & nec alij, frivolas explanationes res, siquidem modo dicto iustitia concessionis facile potest.

12. Tertium Privilegium allatum n. 6. quod est à Pontificis, si potes prædicta, vel alia interpretatione defendere, bene est. Secus, concedere Legati suæ potestatis limites excessisse (licet bona fide) est inconveniens.

13. Quartum Privilegium concedit pro quolibet Capellania quotidianæ Missæ, celebrari Missas quatuor hebdomada. Id quod ideo concessisse Pontificem credibile est, quia Capellania illa tenuis erat, & exigua, reduxit igitur ad rationabile stipendium, ut licet, deperditis forte Capellania redditibus, potius pretiis, &c. fieret iusta Missarum redemptio: id quod cernere ad Sanctam Sedem pertinere, nunc explicatè claravit §. 1. n. 7. Sacra Congregatio.

Duo Privilegia concessa post hæc Decreta de celebranda Missarum.

14. Dubitabis secundò. An post hæc Decreta de celebranda Missa, quod Privilegium de hac re concessum Regularibus.

Respondeo, esse duo: Nam primo Urbanus VIII. sequenti post evulgata dicta Decreta, id est, 13. Julij concessit Procuratori Generali Mipimorum, ut Missarum perpetua exigua, & oneri amaro imparet ad rationem quinquaginta scutorum monetæ Romanæ (quæ uncis citèter viginti Sculis respondent) pro quolibet Missa quotidiana, reducerentur. Ita Peyrin. num. 1. conf. Urbanus VIII. Marchin de ord. trad. 3. p. 2. c. 20. Vides Summum Pontificem nequaquam libere dispensare de Fidelium bonis, sed solum concedere, ut rationem Missæ ad rationem iusti stipendij.

15. Secundo, idem Urbanus VIII. 6. Aug. ibi approbando Constitutiones Fratrum Minorum contra sit, ut ij in primo eorum Capitulo, Missas, quæ habent annuas quotidianas, reducerent ad rationem quinquaginta scutorum annuorum. Ita Lezz. V. Missæ n. 11. Quod Privilegium eandem habet explanationem. Neque offendat modo quinquaginta, modo sexaginta stipendij.

stipendia enim hæc, ad modum pretij rerum, habent Medium, Infimum, & Summum.

16. Sed petet quis: An his duobus Privilegiis fruatur alij religiosi participantes in Privilegiis.

Concedit Marchin, *dist. n. 7. Negat Lazzari, dist. n. 31. Ille, ob rationem universalem, quod participantes communicant in Privilegiis concessis, & concedendis. Hic, quia parat hæc non esse Privilegia, sed reductiones particulares, quas Pontifex ad petitionem particularem fecit, quæ certè illis non communicantur. Secus, quando Pontifex concedit v. g. uni Conventui alienationem alicuius boni immobilis, concederet omnibus participantibus. Adde quod jam amplius hi Religiosi non teneantur adire Pontificem ob reductionem Missarum cum ipsi possint facere, & tamen praxis est in contrarium.*

17. Sententia concedens est probabilior quoad concessionem allatam n. 16. Ratio est, quia illa Privilegium est, non vero reductio, nam non reducit ipse Pontifex, sed dat facultatem reducendi, & quidem per Diploma apponens Constitutiones Fratrum, id quod satis ostendit esse concessionem universalem. Ad id, quod additur. Respondeo primo, Esto propter reductiones Missarum quotidianarum illi non obligarentur ad Pontificem confugere: obligarentur tamen propter alias reductiones non quotidianas, & quando reductio instat, ut hæc extra Capitulum. Sed Resp. secundo, concessio nem solum loqui de reductione faciendi in primo Capitulo, & non amplius, quare si occurrat faciendi alia reductio post illud Capitulum, certè ad Sanctam Sedem erit recurrendum.

§. V. Super illud §. 1. num. 10. Ac similiter, &c.

Vbi,

Prohibetur, ne Sacerdos, retenta parte elemosynæ, Missam alteri celebrandam committat.

1. Sacerdos cum receperit à Fidei argenteum intermedium, ut Missam pro illo celebret, dat argenteum meum Petro similiter Sacerdoti, ut sui loco satisfiat; medium vero sibi retinet; potestne id licitè esse? Decidit Sacra Congregatio supra §. 1. n. 10. non posse.

2. Et quia dubitatum fuit: An saltem possent Rectores Ecclesiæ aliquid sibi retinere pro expensis necessariis, vino, cera, Hostia, Paramentis, & similibus. Respondit *ibidem* n. 36. posse Rectores Ecclesiæ pauperis non vero eius, quæ sufficientes habet redditus: advertiturque ne plus iusto excedant hæc expensæ, & nihilominus, his deductis, curandum esse tot celebrari Missas, quot fuere præscriptæ ab offerentibus elemosynam.

3. Rursus fuit dubitatum, An beneficiatus qui potest per alium celebrare, teneatur huic alij dare stipendium ad rationem Beneficii. Respondit *num. 37.* satis esse si det elemosynam congruam secundum morem Regionis, si aliud in fundatione cautum non fuerit.

4. Denique. An ille, cui datur stipendium manuale majus solito, pro Missa, debeat totum dare alteri cui fortè illam celebrandam committit. Respondit *ibidem* n. 38. debere totum dare.

5. Vides discrimen? Id, quod concessum est Beneficiato habenti fortè pingues redditus pro onere Missarum, negatur recipienti elemosynam manualementem pro Missa. Et quidem merito, nam huic fideles totam elemosynam dant pro ipsa Missa; ibi Fundatores dant etiam pro ipsa commodiore sustentatione Beneficiati, ut alacritus serviat, &c.

6. Quærit: recipiens elemosynam manualementem, si non servet hoc Decretum, peccatne mortaliter? Respondit cum Peyrino *conf. 9. Urbani VIII. §. 4.* alios affirmare, quia tam subtilis distractio Sacre Congregationis, non te tam gravi, ita tam serio intendisse, demonstrat. Ita

Par. II.

Bordonus *ref. 2. 6. num. 28.* alios negare, quia in Decreto hujus rei nulla adsunt verba indicantia culpam mortalem, & ex alio capite nulli tunc fiet injuria, non Sacerdoti celebranti, quia stipendium minus voluntarie, ut supponimus accipiat; non petenti Missam, jam enim illa pro ipso celebratur.

An alij præter Rectores Ecclesiæ, possint retinere expensas pro vino, cera, ministro, paramentis? &c.

7. Sed adhuc dubitabis primò: An sicuti Rectori Ecclesiæ pauperis conceditur, posse retinere prædictas expensas, ita possit Sacerdos legatarius, qui non sit Rector, Sacerdos v. g. cui relictum fuit annuum legatum pro celebrandis tot Missis, potestne exposcere aliquid plus, ut faciat dictas expensas?

8. Idem quæritur in elemosynis manualibus potestne exposcere Sacerdos aliquid plus (sed rationabile) quo satisfaciatur ministro infervienti, vel insumat pro cera, vino, &c.

9. Respondeo utrumque posse juxta dicta *num. 2.* Siq. March. *de ord. tract. 3. p. 1. cap. 18. n. 26.* quia nemo cogitur insumere de suo in gratiam alterius: id tamen non consulerem diviti, quia sapit indignam avaritiam. Confirmatur responsio, quia merito alicubi, taxantur hæc expensæ separatim ab ipsius Missæ stipendio, ut vidimus supra.

An Capellanus, vel legatarius pinguis retinere possit partem stipendij?

10. Dubitabis secundò: An quod concessum est n. 3. Beneficiato, concedatur Capellano, vel legatario pingui? Respondeo affirmativè, modo det justum stipendium alteri. Ita Delugo *de Euch. disput. 21. sect. n. 30.* Aloys. Ricc. *in decis. p. 2. decis. 2. 19. num. 3.* citans Sotum Navarr. Beja Licet enim Sacra Congregatio meminerit solius Beneficiati, cum eadem sit ratio, includuntur cæteri similes, siue sint principales, siue subrogati, quia subrogatum sapit naturam ejus in cuius locum subrogatur: modo non sit elemosyna manualis, ut *ibid.* dictum est.

11. Rogas: Quantum est hoc justum stipendium? Quantum lex Diocesana taxavit, quod apud nos esse fere unum Iulium pro una Missa feriat, & circiter duplicatum pro festiva, supra diximus *cap. 1. §. 1. n. 2. & §. 3. n. 35.* Quod si alicubi taxatum non fuerit, illud erit justum quod fuerit communi consuetudine introductum, in quo casu (sicuti accidit in rerum pretijs non taxatis) erit reperire summum, medium, infimum, & Beneficiatus non obligabitur, in prædicto casu, nisi infimum dare, jam enim hoc justum stipendium est.

An quilibet alius possit alteri committere Missam, retenta parte stipendij?

12. Dubitabis tertio: An in aliquo tandem casu id alicui Sacerdoti liceat in manualibus elemosynis?

Respondeo; quamvis id absolute Congregatio neget, ut vidimus n. 4. adhuc tamen tres exceptiones, seu Declarationes admitti debent.

Prima est. Si alicubi hoc Decretum non sit acceptatum, quæ est communis doctrina in legibus positivis. Id, quod hic innuere volui, quia Marchin *de ord. tract. 3. p. 2. cap. 32. n. 8. fin.* ait se audivisse, in multis Italiæ locis, & Romæ, in multis Collegiatis, hoc Decretum quoad hanc partem, non servari.

13. Secunda. Si ego Sacerdos recepi liberaliter à Petro pro una Missa unum v. g. aureum, pingue scilicet stipendium, si Petrus dedit præcisè, & simpliciter pro Missa, ita ut liberalitas exercita fuerit in favorem, ut ita dicam, Missæ ipsiusque obsequium: certè non possem dare alteri Sacerdoti celebraturo pro eodem Petro unum Iulium, justum scilicet stipendium

P 2. quod